

ONTUONS SLIŠANS

RATELĒ VĒDORELIE

Vėsuokės eilės mažėms ē
dėdėlėms vākams

ŽEMAITĒŠKĀ | LIETOVĒŠKĀ ĒŠ LATGALIŪ
ĒR LATVIU KALBŪ IŠVERTĒ
VAISVALAVIČIENĒ KRISTINA

Eilės sokortas 1987–2005 metās,
išverstas i žemaitiu ē lietoviu kalba
2005–2008 metās

RATIELIS

Saulė ratelie,
Bėtės ratelie,
Vuo kas vėdorelie?

Rūta ratelie,
Mieta ratelie,
Vuo kas vėdorelie?

Aš vėdorelie!
Aš vėdorelie!
Ronka ronkuo, ronka ronkuo...

Saulė, bėtėlė,
Rūta, mieta –
Sokas šonkē, sokas šonkē!

IŠSISKAIČIAVĒMS

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu kiost.
Suliekē vākā i kėima,
Pradieję dūktē ēr siostē.

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu stop.
Krutieję vėsē, plustieję –
Nuvėrta vartu stolps.

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu bokšt.
Išėję buočius i kėima,
Sušoka:
– Katram nēižt dognus! –

Eni beni diki daki,
 Urbu šmurbu škac.
 Išlakstė vākā pu kėimus,
 Palėka buočius vėns pats.

MARGĖ EILIERAŠTELĖ

Suein vākā dėdėlė, mažė,
 Suein i krūvelė;
 Vėinam joukā, ontram špuosā,
 Vėsėms krūvuo – eilieraštelė:

Marė atvežė so kalė,
 Prani ožspėitė kamanė,
 Juzi susoka kap žiuži,
 Liosė ešgėnė kap žosė.

Juoni, Juoni, žondā rauduonė!
 Ontė, Ontė, borna bedontė!
 Ali, Ali, nejiesk grūša žalė!
 Juri, Juri, kėik baronku turi?

Venė, Renė ėr Ontuosė –
 Vėsas vieno balso kuosie.
 Vacis, Stasis, Jūzaps, Juonis –
 Kuožna dėina joukėn žmuonis.

Išlek vākā dėdėlė, mažė,
 Išlakiuo pu kėimus.
 Palėikt juokā, palėikt špuosā,
 Palėikt margas eilės.

NIER KĖIMĖ GERĀ

No, nier gerā!
 No, nier gerā! –
 Šou so katė moštėis ės;
 Anėj pliešuos,
 Anėj braižuos,
 Anėj velas kamulės.
 Baisos triukšmos,
 Baisos striuoks –
 Šou so katė moštėis ės!
 Sienis žosėns
 Šauk: – Gā, gā! –
 Gaidīs kėimė:
 – Kū kari kā! –
 Kronklīs medie:
 – Krā, krā, krā! –
 ...No, nier kėimė gerā ...

VARNA

Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigėmėms! –
 Nugrėb kaula šonėis bliūdė,
 Išger katėnelė pėina,
 Parša gelduo išles grūdus...
 Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigėmėms! –
 Mėita galė atsitūpus,
 Pėlkuom plunksnuom pasipūtus,
 Gondėn: – Kars, ai, kars! –
 Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigėmėms! –
 Šonėis, katėna nebėjuos,
 Vanags vėinė joukā...
 Ana staipuos sau pu kėima
 Siotėn kuožna vėina...

MALŪNA DAINELĖ

Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Viejieli, pūsk,
 Sokėties, sparnelė!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Bėrkėt, grūdelė,
 Sosėspauskėt, akmėnelė!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Liekėt, sielėnelės,
 Kaupkities, mėltelė!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Tešlelė, rūk
 Pri šelta pečelė!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Laukėt, vākalė,
 Skanaus pīragelė!
 Brrr, brrr, šššš, šššš...

TALALOŠKAS

Jūzaps, Juzis, Jozė, Jozelė –
 Prapoulė tabuokelė.
 Mikis, Mėkuols, Mėkė, Mėks –
 Kam baronka lėks?

(Nukelta i 26 p.)

(Atkelta iš 25 p.)

Stanisluovs, Stasis, Stasielis –
Prakiorės praspuorkielis.
Petros, Petka, Pietris, Petroks,
Švėlp kap bačkuos svikioks.

Andrius, Andris, Andrijuons –
Cīp kap šolėnės vuols.
Antanis, Ontė, Ontanielis –
Tilus, ramus vakarielis.

SAPNELĒ PRAŠĪMS

Šīptelk mažo šīpsenelė.
Joukis linksmo joukelio.
Tėp, kap saulės spindulėlė,
Atnešk monėi meiloma.
Atnešk monėi šelomuos
Ēš tuo maža pasaulelė,
Ēš tuo slapta pasaulelė,
Kor gīveni to!

Mėslīk savoujė mėslėlė.
Savoujė kalbo rokoukis.
Tėp, kap siekla ėš kvietkieliu,
To so ronkuoms mažėleliems,
To so meiliosiuoms akeliems
Irėitiek mon i šėrdelė!
Tėp, kap lėngvos poukilielis.
Nusileisk mon i dūšelė!

Saulelė, šildīk ėr spindiek!
To, kvieitkieli, sožīdiek!
Pleštekelė, to plasnuok,
Sau žėidieliu paėiškuok!
Pelelė, to pašmiriniek,
Mon mėigelė paveiziek!
To, sapnieli, nepabiek,
Vėsam omžiou pasėlėk!

ŽUODELĒ NUOVARGIOU NUGINTĒ

Paėlst akis ėr auselės,
Paėlst mažė pėrstėlelė.
Napaėlst tiktā kuojelės,
Plepūnielis lėižuvielis.

Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė: ėlgė, trumpė –
Nosilakstė atsėsiəd
I rinki aplink muni ...

Slinkius mes išginsem!
Eisem i ratieli –
Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė ėr aš pats!

Ronkuom sosėkėbsem
Ēr lig dešimtėis skaitėsem:
– Vėns, do, trīs, ketorė, pėnkė,
Biegsem mitrė mes i rinki! –

Šėšė, septīnė – sostuosem,
Sava ronkas atliousousem.
Aštounė, devīnė, dešim –
So sosiedās nesėpešem!

Tėp mes biegssem, liekssem,
Tėp tatā – skubiesem,
Tėp vėsė so kuojeliem
Krūvuo sotrepsiesem!

Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė: ėlgė, trumpė –
Paveiziek to, kāp ratelie
Galem isiliustintė!

APĒI PĒRTĒIS PASAULI

Pri pėrtėis sėinas
Ont kartiu
Apīnė i dongo sokas.
Pri longa posės
Ont svėrtėis
Medinis viedros sopas.
Vuo patiuo pėrtie
Kuožna sobata
Atgīn pėrtėis pasaulis:
Ur, ur, bur, bur,
Pliak, pliak, šliak, šliak,
Ūvėks, ūvėks,
Grīnā plėks,
Šnip, šnip, dip, dip,
Pliaukš, pliauškš, kas šauks,
Kou matā, kou nė,
So marškėnės, a be ...

Šverpt, šverpt, kou pert,
 Kam vantas beržēnēs
 Lapu užbert,
 Ont plauktu, ont grindū,
 So kipelio ronkuos,
 Pri kobēla krašta,
 Ai, ai, oi, oi...
 Susirond abrūsa
 I – šlepšlepišlepi
 Par žuolē rasuota
 I nomus ...

ŽĒNUOMAS MĒSLELĒS

Švīgžda švīgžden,
 Kikilis kiken,
 Cīrulis čiren,
 Vuo kas tas, kas mediūs
 Doubelēs skreben?
 – Genīs.

Kūkutis kukou,
 Oldoks oldou,
 Kronklielis kronkliou,
 Vuo kas nepaēlsdams
 Līto šauk?
 – Vuolungē.

Čiorlielis čiorķšt,
 Grēižlēlē grēiž,
 Krīklelē krīķšt,
 Vuo kas rīta meta
 Raselē brauk?
 – Raudelē.*

* *Raudelē – laukēnē pīlē so roduoms plunksnuoms.*

ŠAKAR MAKAR...

Ai, ai, kad šakar makar eit
 Tas rainis katēns medžiuotē peliū.
 Ai, ai, kad šakar makar eit
 Mažuoms peleliems pu rainē pusrītēs.
 Rainis pēlva trēn
 Ēr, ēšētēisēs priš saulelē, ruoda tou dēivaliou.
 Vuo peleliems ašarelēs bērst,
 Gērdas aimanas gailiausēs.
 Nagelēs ēr dontelēs apēntās grauž urvieli,
 Ēiška naujuos vēitelēs.

„Pavasaris...” Ramonaitēs Danutēs portēgrapējēs

Ai, ai, kad šakar makar eit
 Pasaulie tamē pu klietē
 Šalēp dēdiuosēs grūdū mēigas ...

VUOBULŪ VUOGĒMS

Šmurkštumi, šmarkštumi.
 Šakumi, trakumi.
 Kīburi, vīburi.
 Baisē skanomā.
 Nulūža šaka,
 Suluojē šou,
 Suplīša kelnēs,
 Gumbs kaktuo,
 Šlēmpatā, šliumpatā,
 Klēpatā, klapatā –
 Dundiejē žemē,
 Šnariejē žuolie,
 Neblēka ni koštesē –
 Tiktā kišenēs
 Toštēs.

(Nukelta i 28 p.)

„Pavasaris...” Ramonaitės Danutės portėrapėjės

(Atkelta iš 27 p.)

GELBIETUOS

Ėjau opės pakraštėlio,
Sosėtėkau spindulieli.
Nenuoriejau kelė doutė.
Saulės spindulielis jiemė
I akis mon žiobintė.
Kėik tėp būtumi galiniejęs,
Nežėnau. Ratavuoję debesielis.

DOLKIU GĖISMIE

Aš poto, aš poto, apči.
Aš koto, aš koto, apši.

Aš kriuko, aš kriuko, ajī.
Aš jiedo, aš jiedo, vajī.

Kėik gerā, kėik gerā, ka poto,
Ka jiedo, ka kriuko, ka koto,
Ka tėms, kas mon kieli pastuo,
Pėlkas valondas audo...
Apči, apši, ajī, vajī ...

BIMBALŪ BAIDĪMS*

Bzz, bzz bimbalelė,
Ėš krūmu, Ėš krūmu laukon!
Lai karvelės pasėlaksta,
Lai pašuokėnie veršėlė.

Bzz, bzz, bimbalelė,
Doukėt darba pėimėneliou!
Ka karvelės nemėiguotom
Par ėlga pakaitieli!

Vītė, vītė, kvietku kliebīs –
Tėik pas monės ėronkiu.
Ai, karvelės žalmargelės,
Neklausikėt bimbalū!

Bzz, bzz, bimbalelė,
Ėš krūmu laukon, Ėš krūmu laukon!
Ka galietiuo sugintė
Atgal i mėška, atgal i pelkės.

* *Žuodius skaitītė nu ontra gala.*

VASARA

Vasara vėsė laukė:
Če saulelė sauliouta,
Če rūta rūtouta,
Če viejelė gėismie
Skomb viejouta.

Vomboulie vaga raus,
Kurmīs – kurmrausi.
Pėivuo žiuogs žiuoginie,
Vėksvas viksvinie.
Šlam šlamotė,
Šuok sokotė.
Vuors tinklieli aud –
Sava vākus palingous.

Svierēs svīruliou,
 Konkalelē konkaliou,
 Vuo mažėjē pėiminelē
 Gana baltas avelēs.
 Aukštā dongou
 Cīrulis cīren.
 Bėtis žėidūs
 Saldė sola renk.
 Pleštekės geltuonas,
 Baltas ėr rauduonas
 Aplinkou pleštekiou.
 Tiktā akmou kūlis vėn
 Mėška samaninė
 Snūduriou ėr klausuos
 Skruzdiū skruzdielinė.

TORGUS

Šėndėin mūsa kėimė
 Paukštė torgu kel:
 Šonėis būda išvaržīs,
 Kiuoci katėnelė.

Šou pasenės,
 Katėns jauns –
 Ėš nomū ėr išgintė,
 Anū tortā atimtė.

Šarka – paštininkė
 Taršk ont tuoruos mėita:
 – Dėkuo strutis neprašīts,
 Papūgelė nepapavisnta? –

Gaidīs sokas aplei būda:
 – Imkėt, žmonės! Vuo kor dākts! –
 Pīlėns šauk ėš kiuocė lėpdams:
 – Išpints gerā, kap išausts. –

Vėštu būrīs kat nu laktas:
 – Pu kėik doud? Vuo pu kėik praša?
 Rast' nuleistom kuoki graši? –
 Žosėns šauk: – Vėns lits! –

Kalakots pėkts burbuliου:
 – Kor ramybė, tvarka kor?!
 Kas kel juomarka ont kėima?! –
 Kuosa šauk: – Tik pėrk! Tik pėrk! –

„Pavasaris...“ Ramonaitės Danutės portėgrapėjė

Balundielis nasupront:
 A ėe praša, a ėe doud ...
 Vuo pri geldas susirinkė
 Gondrā kuolėj šėimininkė.

Blezdینگelės ont laidū
 Gėid gėismelė ba natū.
 Varna so snapo i bliūda,
 Moš i takta, kap i būgna.

Kėims tik kleg, kėims tik skomb,
 Juomarkou nier gala.
 Va – ėš kūtės išlend kiaulė,
 Šniuokšdama i būri vara;

Laksta poukā, žemė dolk,
 Būda griūn, kiuocielis bėngts ...
 – Tuoks gīvenėms, kou darīs,
 Je gaun kiaulė vėsa valė...

SOSĖTĖKĖMS

Siauro takelio par pėiva ejau –
 Rasuos nenubraukiau, skrozdės nenumīniau.

(Nukelta i 30 p.)

(Atkelta iš 29 p.)

Siauro takelio par pėiva ejau –
So kamanelė pasėsveikėnau.
Siauro takelio par pėiva ejau –
So viedrīna žėido sosėbučiavau.
Ont siaura takelė stebūkla sotėkau –
Daviau kieli ėr tuoliau noejau.

PAR ONKSTĒJ

Mergeliems posrītė par onkstėj. –
Mėigielis dā akelies,
Žiuovolė lūpelies,
Gėrgždolė balselie,
Raukšlėlės kaktelie,
Kaltūnelė plaukeliūs...

Posrītė par onkstėj
Mažuosiuoms mergeliems –
Didiuosiuoms vakarušku
Šuokiejeliems...

VALGUOMS IŠSISKAIČIAVĒMS

Mon marka, tavėi sietinīs,
Vuo kėtėms – kopūstu lapā.
Mon vuobuls, tavėi ruopė,
Vuo kėtėms – solinkė vagorklā.
Mon ougas, tavėi sieklas,
Vuo kėtėms – barbarkas kuots.
Kas laisvė – kavuojės.
Kas gava, kou jiestė,
Tas kniaustėis pri sėinas tories.

KUOKĒI MES ESAM?

Mūso kaima bernā
Varžies, kas gudriesnis.
Sosėjė i krūvelė
Erzėnuos ė plėikies:

Juokūbs aukšts kap kartės.
Juzis – pėivas žiuogs.
Mīkuoleliou nabageliou
Kėlniu prišakie luops.

Juonis – kreivanuosis.
Bruonis – ėlgausielis.
Brunuona ėr Viliaus
Lėižovė – koltovelės.
Fredžiou, Zigmiau, Aleksiou
Tvuora vėituo dontū.
Jorgeliou Meistreliau
Karpas ont žondū.
Mūso kaima bernā
Varžies, kas gudriesnis.
Sosėjė i krūvelė
Vėns ėš kėta joukies:

Armands rėišotaudams
Kėlnės pradongėna.
Pietris, grībūs pjaudams,
Pėili pagadėna.
Paulis, vuožka rėšdams,
Gava pertė nu vuožė.
Gabrīs neitom ni už kou
Vākštiauotė so Antuosė.
Arvīds, Gintis gegožėnie
Šuok kap senė luokė.
Vuo pri Mariaus sužėnuosi,
Kas betortė, kas baguotė.

MONA DĒINA

Mona dėina ėr ėlga, ėlga:
Nu aušruos lig sotemuos,
Nu gaidė lig lakštingalas gėismelės.

Mona dėina ėr darbū pėlna:
Mėigieli rėk ėšgintė,
Mamītės rėk klausītė.

Mona dėina ėr džiaugsmū pėlna:
Ka saulelė šėlta ėr dounelė skani,
Ka žaidėmā linksmė ėr dainelė graži.

Mona dėina ėr ėlga, ėlga:
Nu mamas bočėnelė lig tetės pasakelės,
Nu sesieliu labrīta lig vakarėnės maldelės.

MONA A TAVA?

Kėinuo vards gražiausis?
Mona! Ne tava!

Kéinuo draugs geriausis?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo tetés mašina greičiausē?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo mama torta kep skaniausi?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo nuosē jouda kap kaliausēs?
 Mona! Nē, nē!
 Dabā tēkrā tava. Jē, jē...

TRIEILIS

Raz dva tri,
 Van tū fri.
 Kor to biegsi,
 Pēimēni?
 Kto to beg,
 Mei ai ask.
 Katrou vāka
 Gaudītē rēk?
 Maiša dogna
 Siulā plīšt.
 Vens do trīs,
 Kas palēks, tas adīs!

ŽVAIGŽDIŪ TAKELIO

Ve, kāp mienesielis biegs
 Dongou žvaigždieliu takelio!
 Ve, kāp nešas maiša ont petiū
 Pēlna stebūklū, pasaku poikiū!
 Ve, kāp mienesielis patīliokās
 Atein žvaigždielio takelio
 Ē duovēnuo sapnelems pasakelēs!
 Luoveliē golo, veizous pro longieli, lauko,
 Kumet varpelē deimantēnē suskombies,
 Kumet ožmerks sapnielis mona akelēs
 Ē muni ož ronkelēs nusēves –
 Švēisioujo žvaigždiū takelio
 I paslapingouji pasauli ...

ĪR ŠVĒNTĀSIS RĪTS NUOSTABIAUSIS!

Žemē ē dongus buolou.
 Medē ē šerkšna koskas sokas.

Telšiu vyskupėjės kurėjė (vėršou), Telšiu katedra ir Telšiu katedros švėntoriaus vartā. Ramonaitės Danutės portėgrapėjės

Rītū posie palaukē aušt.
 Pu kuojuoms gėrgžd snėigs.
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!
 Kėimē gaidīs aušrēnē valonda gėid.
 Šou apluo naujē, nebosē dėina ...
 I šėlta mamas ronka isėtvierēs,
 Aš eino aplonkītē Jėzulelē
 Ē Betliejaus prakartelē.
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!
 Mona šėrdelē narimst,
 Bet spind dušelē –
 Aš eino ēlga kieli
 Pri mažuojē Dėivalē
 Prašītē savēi ē svietou vėsam
 Patēis geriausē ...
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!